

LEERPLAN SECUNDAIR ONDERWIJS

Vak: TV Handel/Kantoortechnieken/Toegepaste informatica/Dactylografie

Studierichting: Beroepenveld Kantoor-Verkoop

Onderwijsvorm: B-stroom

Graad: eerste graad

Leerjaar: beroepsvoorbereidend leerjaar

Leerplannummer: OO-2017-003

Nummer inspectie: 2017/1404/6//

Dit leerplan gaat in vanaf 1 september 2017

Leerplan gezamenlijk ingediend door GO!, POV en OVSG

Inhoud

1. Doelgroep	3
2. Visie	4
2.1. Visie op de studierichting	4
2.2. Visie op het vak	4
2.3. Samenhang (plaats in het curriculum)	5
3. Vakdoelstellingen en leerinhouden	6
4. Minimale materiële vereisten	18

1. Doelgroep

Dit leerplan is opgesteld voor de leerlingen van het beroepsvoorbereidend leerjaar voor het vak TV Handel/TV Kantoortechnieken/TV Toegepaste informatica/TV Dactylografie dat deel uitmaakt van het beroepenveld kantoor-verkoop.

Vermits het vak handel pas aangeboden wordt in het beroepsvoorbereidend leerjaar van de B-stroom dat deel uitmaakt van het beroepenveld kantoor – verkoop, is het leerplan enkel bedoeld voor dit tweede leerjaar.

2. Visie

2.1. Visie op de studierichting

Het specifieke profiel van leerlingen in de B-stroom en het beroepsvoorbereidend leerjaar wordt onderwijskundig uitdrukkelijk erkend. Het betreft vooral leerlingen die het secundair onderwijs aanvatten zonder getuigschrift van het lager onderwijs. In de meeste gevallen gaat het om leerlingen die anders begaafd zijn, die zich niet lang kunnen concentreren en die minder theoretisch zijn aangelegd. De school moet proberen deze leerlingen volwaardig te integreren in de eerste graad.

Het is daarom een belangrijke doelstelling om deze leerlingen, die vaak al mislukkingen kenden in hun schoolloopbaan, weer graag naar school te doen gaan. De B-stroom heeft daarom nood aan een andere aanpak:

- Geïndividualiseerde aanpak: Men opteert duidelijk voor een andere benadering van de A-stroom en de B-stroom. Voor de leerlingen van de B-stroom is een geïndividualiseerde aanpak wenselijk, zodat voor een aantal onder hen het perspectief van een overstap naar de A-stroom mogelijk blijft.
- Eigen leefwereld: Het onderwijs voor deze leerlingen moet vertrekken vanuit de eigen leefwereld. De moeilijkheidsgraad van de leerinhouden moet aansluiten bij hun mogelijkheden en mag slechts geleidelijk worden opgevoerd.
- Samenhang: De onderwijsprincipes die hier gehanteerd worden, doen sterk denken aan die van het basisonderwijs: de nadruk ligt sterk op de samenhang van de leerstof en het vakdoorbrekende karakter van het onderwijs moet zoveel mogelijk worden nagestreefd.

2.2. Visie op het vak

Het vak handel in de eerste graad is voor de leerling enerzijds een eerste kennismaking in het secundair onderwijs met economische en handelsactiviteiten vanuit de leefwereld van de leerling. Anderzijds beoogt het vak handel het aanleren van basiscompetenties ICT.

De klemtoon ligt op het kennismaken met de economische realiteit, vanuit concrete contexten door het uitvoeren van authentieke opdrachten. De leerling zal door een activerende en probleemoplossende aanpak geboeid raken voor de economische en handelsactiviteiten. Bovendien krijgt de leerling een genuanceerd beeld van de huidige economische en sociale samenleving door het gebruik van actuele informatie.

De leerlingen verwerven ICT-competenties door exploratie van diverse softwareprogramma's en passen deze competenties functioneel toe in een economische en/of een handelscontext.

Via het vak krijgt de leerling een zicht op de inhoud en de aanpak van de economische en handelsvakken in de tweede en de derde graad, zodat hij een bewuste studiekeuze kan maken voor de tweede graad.

In combinatie met de vakdoelstellingen streeft de leraar, door de keuze van werkvormen, de volgende algemene competenties na:

- **Sleutelcompetenties**

- Accuratesse: de leerling is in staat om binnen de voorgeschreven tijd een taak nauwkeurig te voltooien.
- Creativiteit: de leerling is in staat om persoonlijke ideeën en oplossingen te bedenken en uit te voeren.
- Doorzettingsvermogen: de leerling is in staat om, ondanks moeilijkheden, op een doel gericht te blijven.
- Zin voor samenwerking: de leerling is in staat om gemeenschappelijk aan een zelfde taak te werken.

- **Taalcompetenties**

- De leerling kan de nieuwe vakbegrippen omschrijven en in concrete situaties, zowel mondeling als schriftelijk, gebruiken.
- De leerling kan bij het lezen van vakgerichte teksten gebruik maken van de titels, tussenkopjes, indeling in paragrafen, afbeeldingen, lay-out.
- De leerling kan vakgerichte teksten, de cursus, de opgaven, artikeltjes en instructies begrijpend lezen en er gericht informatie uithalen.
- De leerling kan een aangereikt schema aanvullen.
- De leerling kan op een sociaalvaardige manier deelnemen aan een onderwijsleergesprek of een groepsgesprek.

Deze algemene competenties zijn geen doel op zich maar komen geïntegreerd aan bod samen met 1 of meer vakdoelstellingen.

2.3. Samenhang (plaats in het curriculum)

Er is geen specifieke voorkennis vereist voor dit vak.

Het leerplan is opgebouwd vanuit het standpunt van een gezin en vereist de integratie van de doelstellingen van projectmatig werken, actualiteit en ICT-vaardigheden in de vakinhoudelijke clusters.

De leraar is niet verplicht de volgorde van het leerplan te respecteren en kan kiezen voor een andere, logisch opgebouwde volgorde.

3. Vakdoelstellingen en leerinhouden

LEERPLANDOELSTELLINGEN		LEERINHOUDEN	CODE
De leerlingen kunnen			
Projecten (minimum twee projecten)			
1.	individueel of in groep en onder begeleiding van de leraar de probleemstelling, de vraag of de behoefte formuleren;	Probleem, vraag of behoefte	
2.	brainstormen over het eindproduct dat ze willen realiseren;	Eindproduct	
3.	onder begeleiding van de leraar, een plan van aanpak opstellen;	Plan van aanpak	
4.	onder begeleiding van de leraar, doelgericht en kritisch informatie verwerven en verwerken;	Informatie verwerven en verwerken	
5.	het resultaat van de opdracht voorstellen;	Voorstelling	
6.	op hun aanpak en de bekomen resultaten reflecteren;	Reflectie	
7.	zichzelf evalueren.	Zelfevaluatie	
Actualiteit			
8.	actuele bronnen raadplegen om informatie te bekomen;	Bronnen	
9.	over de actualiteit communiceren.	Communicatie	

LEERPLANDOELSTELLINGEN		LEERINHOUDEN	CODE
De leerlingen kunnen			
Het gezin heeft een inkomen			
10.	vanuit concrete contexten, de verschillende vormen van inkomen herkennen, benoemen en omschrijven;	Vormen van inkomen: inkomen uit arbeid, sociale vergoedingen, inkomen uit vermogen, toevallige inkomsten en leefloon	
11.	vormen van inkomen uit arbeid omschrijven en in concrete contexten herkennen en benoemen;	Inkomen uit arbeid: loon, extralegale voordelen, ereloon en inkomsten uit zelfstandige arbeid	
12.	op basis van het aangereikte RSZ-percentage en de aangereikte bedrijfsvoorheffing het nettoloon berekenen;	Loonberekening: van bruto naar netto	
13.	het solidariteitsprincipe in de werking van de sociale zekerheid omschrijven;	Sociale zekerheid: solidariteitsprincipe	
14.	vanuit concrete contexten de herkomst van de middelen van de RSZ herkennen en benoemen;	Herkomst van de middelen van de RSZ: werkgevers, werknemers en overheid	
15.	vanuit concrete contexten de meest voorkomende sociale vergoedingen herkennen, benoemen en omschrijven;	Sociale vergoedingen: ziekte en invaliditeit, kinderbijslag, jaarlijkse vakantie, pensioen, werkloosheid	
16.	vanuit concrete contexten voor de meest voorkomende sociale vergoedingen aanduiden of het een aanvullend inkomen of een vervangingsinkomen is;	Sociale vergoedingen: vervangingsinkomen versus aanvullend inkomen	
17.	vanuit concrete contexten enkele vormen van inkomen uit vermogen herkennen, benoemen en omschrijven;	Vormen van inkomen uit vermogen: bijvoorbeeld rente op spaarrekening, dividenden, inkomsten uit verhuur van gebouwen ...	
18.	vanuit concrete contexten enkele voorbeelden van toevallig inkomen herkennen en benoemen.	Toevallig inkomen: bijvoorbeeld kansspelen, erfenis, schenking ...	

LEERPLANDOELSTELLINGEN		LEERINHOUDEN	CODE
De leerlingen kunnen			
Het gezin koopt en betaalt: goederen en diensten			
19.	vanuit concrete contexten de begrippen goederen, diensten en behoeften herkennen, benoemen en omschrijven;	Goederen, diensten en behoeften	
20.	vanuit concrete contexten goederen, diensten en behoeften volgens de opgegeven criteria indelen;	Indeling van goederen, diensten en behoeften: economisch versus niet-economisch, individueel versus collectief, verbruik versus gebruik	
21.	vanuit concrete contexten het begrip “duurzaam consumeren” omschrijven;	Duurzaam consumeren	
22.	het begrip “duurzaam consumeren” met enkele voorbeelden uit hun eigen leefwereld illustreren.	Voorbeelden van duurzaam consumeren	
Het gezin koopt en betaalt: verkoopkanalen			
23.	vanuit concrete contexten de meest voorkomende verkoopkanalen binnen hun leefwereld herkennen, benoemen en omschrijven;	Verkoopkanalen: winkels, webwinkels, warenhuizen, ambulante en multi-channels	
24.	vanuit concrete contexten twee typische kenmerken van de meest voorkomende verkoopkanalen omschrijven.	Kenmerken van verkoopkanalen: bijvoorbeeld assortiment, vestigingsplaats, bedieningsvorm ...	
Het gezin koopt en betaalt: eenvoudig koopproces			
25.	vanuit concrete contexten de stappen in eenvoudige koopprocessen, vanuit het standpunt van de jongere, herkennen en benoemen;	Traditioneel en online koopproces : vergelijking, aankoop en betaling	
26.	vanuit concrete contexten documenten in eenvoudige koopprocessen herkennen en benoemen;	Documenten in het traditioneel en online koopproces: bijvoorbeeld bestelbon, leveringsbon, kasticket, factuur ...	
27.	relevante informatie in de bestelbon, het kasticket en de factuur aanduiden en toelichten;	Bestelbon, kasticket en factuur: bijvoorbeeld het te betalen bedrag, de korting, de btw, de garantietermijn, de aankoopdatum, de gegevens van de koper en de verkoper ...	

LEERPLANDOELSTELLINGEN		LEERINHOUDEN	CODE
De leerlingen kunnen			
28.	voor voorbeelden vanuit hun leefwereld, het btw-tarief in België opzoeken;	Btw-tarieven in België	
29.	aan de hand van een voorbeeld het begrip handelskorting omschrijven;	Handelskorting	
30.	eenvoudige facturen narekenen.	Eenvoudige factuurberekeningen: <ul style="list-style-type: none"> • factuur met 1 product en btw; • factuur met meerdere aantallen van eenzelfde product en btw; • factuur met verschillende producten en een identiek btw-tarief; • factuur met 1 product, handelskorting en btw; • factuur met meerdere aantallen van eenzelfde product, handelskorting en btw; • factuur met verschillende producten, handelskorting en een identiek btw-tarief. 	
Het gezin koopt en betaalt: reclame en bewust consumeren			
31.	vanuit concrete contexten illustreren hoe het koopgedrag van consumenten kan beïnvloed worden;	Impact op koopgedrag: bijvoorbeeld merken, verkoopvoorwaarden, plaatsing van producten in winkelrekken, reclame ...	
32.	vanuit concrete contexten enkele vormen van reclame herkennen en benoemen;	Vormen van reclame: bijvoorbeeld advertentie, reclamespot, folders, pop up reclame en cookies, direct mailing, billboards ...	
33.	vanuit concrete contexten enkele mogelijke gevaren van reclame herkennen en omschrijven.	Mogelijke gevaren van reclame: bijvoorbeeld overconsumptie, beïnvloeding van klantengedrag, stereotype beeldvorming ...	

LEERPLANDOELSTELLINGEN		LEERINHOUDEN	CODE
De leerlingen kunnen			
Het gezin koopt en betaalt: uitgaven en betalingen			
34.	vanuit concrete contexten uitgaven volgens de opgegeven criteria indelen;	Indeling van de uitgaven: vaste versus variabele, voorziene versus onvoorziene	
35.	vanuit concrete contexten de begrippen “betalen met cash” en “girale betaling” herkennen, benoemen en omschrijven;	Cash en girale betaling	
36.	vanuit concrete contexten de keuze voor betalen met cash of een girale betaling motiveren;	Afweging tussen cash en girale betaling	
37.	vanuit concrete contexten enkele girale betaalmiddelen herkennen en benoemen;	Soorten betaalmiddelen: bijvoorbeeld overschrijving, betaalkaarten, betaalapps ...	
38.	a.d.h.v. een ingevulde overschrijving relevante informatie opzoeken en toelichten;	Overschrijving: opdrachtgever, begunstigde, memodatum, mededeling	
39.	voor concrete contexten een eenvoudige overschrijving invullen;	Overschrijving: invullen	
40.	relevante informatie in de betalingshistoriek van een zichtrekening opzoeken en toelichten;	Betalingshistoriek van een zichtrekening: saldo, uitgaven, inkomsten, begunstigde, opdrachtgever	
41.	vanuit concrete contexten enkele mogelijke gevaren van overmatig lenen toelichten.	Gevaren van lenen: bijvoorbeeld overconsumptie, overdreven schulden ...	

LEERPLANDOELSTELLINGEN		LEERINHOUDEN	CODE
De leerlingen kunnen			
Het gezin spaart			
42.	vanuit concrete contexten het nut van sparen toelichten;	Nut van sparen	
43.	de begrippen zichtrekening en spaarrekening omschrijven;	Zichtrekening en spaarrekening	
44.	vanuit een concreet voorbeeld van een spaarrekening de begrippen basisrente en getrouwheidspremie toelichten;	Basisrente en getrouwheidspremie	
45.	in concrete situaties de keuze tussen geld plaatsen op een zichtrekening en geld plaatsen op een spaarrekening motiveren;	Afweging tussen zichtrekening en spaarrekening	
46.	een andere vorm van sparen opzoeken, deze spaarvorm toelichten en volgens drie criteria (opbrengst, beschikbaarheid, risico) met de spaarrekening vergelijken.	Andere spaarvormen: bijvoorbeeld kasbon, aandeel, obligatie, termijnrekening ...	

LEERPLANDOELSTELLINGEN		LEERINHOUDEN	CODE
De leerlingen kunnen			
Het gezin beheert zijn budget			
47.	op basis van de eigen leefwereld een persoonlijk budget opstellen;	Budget van de jongere	
48.	vanuit concrete contexten een eenvoudig gezinsbudget opstellen;	Gezinsbudget	
49.	vanuit concrete contexten bepalen of er een evenwicht tussen inkomen en uitgaven is en mogelijke oorzaken van een onevenwicht benoemen.	Evenwicht van het budget	
Kennismaking met de sector van de logistiek			
50.	vanuit concrete contexten de begrippen consument en producent herkennen, benoemen en omschrijven;	Consument en producent	
51.	aan de hand van een concreet voorbeeld de weg die een bepaald product aflegt in een bedrijfskolom voorstellen;	Bedrijfskolom	
52.	in de bedrijfskolom enkele logistieke activiteiten herkennen, benoemen en omschrijven;	Logistieke activiteiten: bijvoorbeeld opslag, transport, verpakking ...	
53.	vanuit concrete contexten de transportmiddelen die nodig zijn om een product van bij de producent tot bij de consument af te leveren, herkennen en benoemen;	Transportmiddelen: bijvoorbeeld vrachtwagen, trein, vliegtuig, schip ...	
54.	voor concrete voorbeelden de keuze voor een bepaald transportmiddel motiveren;	Afweging van transportmiddelen: bijvoorbeeld kostprijs, snelheid, duurzaamheid ...	
55.	pictogrammen en informatie op verpakkingen herkennen en de betekenis toelichten;	Pictogrammen en informatie op verpakkingen (dozen en containers): bijvoorbeeld herkomst, temperatuur, plaatsing, bescherming, gewicht ...	
56.	met behulp van een stappenplan zelfstandig de vereenvoudigde logistieke keten voor een zelfgekozen product in kaart brengen en voorstellen.	Casestudy van een logistieke keten: bedrijfskolom, logistieke activiteiten en transportmiddelen	

LEERPLANDOELSTELLINGEN		LEERINHOUDEN	CODE
De leerlingen kunnen			
Is de job van winkerverkoper iets voor mij?			
57.	vanuit concrete contexten het profiel van een winkerverkoper toelichten;	Profiel van een verkoper	
58.	vanuit concrete contexten de competenties van een winkerverkoper toelichten;	Competenties van een verkoper	
59.	over de eigen competenties in functie van het beroep van winkerverkoper reflecteren;	Reflectie eigen competenties in functie van het beroep van winkerverkoper	
60.	communicatieve vaardigheden (mondelling interactie) in eenvoudige, gesimuleerde verkoopcontexten toepassen;	Communicatieve vaardigheden: begroeten en afscheid van klanten, vragen aan klanten en verkoopverantwoordelijke, eenvoudige telefoongesprekken	
61.	functionele rekenvaardigheden (optellen, aftrekken, vermenigvuldigen, percentberekening) in eenvoudige, gesimuleerde verkoopcontexten toepassen.	Rekenvaardigheden: factuur, kassaverkopen en teruggave van wisselgeld	

LEERPLANDOELSTELLINGEN		LEERINHOUDEN	CODE
De leerlingen kunnen			
Is de job van administratief medewerker iets voor mij?			
62.	vanuit concrete contexten het profiel van een administratief medewerker toelichten;	Profiel van een administratief medewerker	
63.	vanuit concrete contexten de competenties van een administratief medewerker toelichten;	Competenties van een administratief medewerker	
64.	over de eigen competenties in functie van het beroep van administratief medewerker reflecteren;	Reflectie eigen competenties in functie van het beroep van administratief medewerker	
65.	communicatieve vaardigheden (mondelijke interactie en schrijven) in eenvoudige, gesimuleerde administratieve contexten toepassen;	Communicatieve vaardigheden: onthaal van bezoekers, e-mail, eenvoudige telefoongesprekken	
66.	functionele administratieve vaardigheden in een eenvoudige, gesimuleerde kantoorcontext toepassen.	Administratieve vaardigheden: eenvoudig alfabetisch klassement, opzoeken van adressen en telefoonnummers, reistijden voor trajecten met het openbaar vervoer	

LEERPLANDOELSTELLINGEN		LEERINHOUDEN	CODE
De leerlingen kunnen			
Ergonomische werkhouding			
67.	ICT-apparatuur op een ergonomische manier gebruiken.	Juiste lichaamshouding	
ICT-apparatuur: elementair inzicht			
68.	aan de hand van concrete voorbeelden uit hun leefwereld de meest voorkomende begrippen met betrekking tot de werking van ICT-apparatuur omschrijven;	Begrippen: processor, intern geheugen, extern geheugen, scherm (bijvoorbeeld grootte, aantal pixels...) en besturingssysteem	
69.	aan de hand van concrete voorbeelden uit hun leefwereld enkele eigenschappen van ICT-apparatuur vergelijken.	ICT-apparatuur: vergelijking	
Bestandsbeheer			
70.	aan de hand van concrete voorbeelden het belang van een zinnige bestandsnaam aantonen en een zinnige bestandsnaam bij het opslaan van gegevens hanteren;	Bestandsnaam	
71.	het belang van een doordachte mappenstructuur aantonen;	Mappenstructuur	
72.	bestanden opslaan, kopiëren, verplaatsen en verwijderen;	Beheer van bestanden: opslaan, kopiëren, verplaatsen en verwijderen	
73.	gegevens organiseren en structureren;	Organisatie en structuur van gegevens	
74.	het belang van veilige wachtwoorden aantonen;	Belang van veilige wachtwoorden	
75.	een veilig wachtwoord hanteren;	Veilig wachtwoord	
76.	het belang van reservekopieën toelichten;	Belang van reservekopieën	
77.	een reservekopie maken.	Reservekopie: bijvoorbeeld via USB-stick, externe harde schijf, Cloud ...	

LEERPLANDOELSTELLINGEN		LEERINHOUDEN	CODE
De leerlingen kunnen			
Exploreren van toepassingsprogramma's: tekstverwerkingsprogramma			
78.	onder begeleiding een tekstverwerkingsprogramma exploreren;	Opbouw en structuur van een tekstverwerkingsprogramma: indeling van het scherm en helpfunctie	
79.	de meest voorkomende basishandelingen van een tekstverwerkingsprogramma combineren en doelmatig toepassen;	Gecombineerde basishandelingen: tekenopmaak (vet, cursief, onderlijnen, doorstrepen, kleur markeren, hoofdletters) en beperkte alineaopmaak (opsommen 1 niveau)	
80.	objecten in een tekstdocument invoegen en positioneren;	Objecten invoegen: bijvoorbeeld tabellen, afbeeldingen, vormen, grafieken ...	
81.	onder begeleiding een tekstdocument creatief en efficiënt samenstellen.	Opmaak: algemene lay-out, gebruik van titels, bladindeling	
Exploreren van toepassingsprogramma's: presentatieprogramma's			
82.	onder begeleiding een presentatieprogramma exploreren;	Opbouw en structuur van een presentatieprogramma: indeling van het scherm en helpfunctie	
83.	de meest voorkomende basishandelingen van een presentatieprogramma doelmatig toepassen;	Basishandelingen: indeling, gebruik van ontwerpen, toevoegen van een nieuwe dia	
84.	objecten in een presentatieprogramma invoegen;	Objecten invoegen: bijvoorbeeld mindmap, foto, grafiek, film, geluidsfragment ...	
85.	onder begeleiding een presentatie aantrekkelijk opmaken.	Richtlijnen voor een aantrekkelijke opmaak: animatie en overgang	

LEERPLANDOELSTELLINGEN		LEERINHOUDEN	CODE
De leerlingen kunnen			
Exploreren van toepassingsprogramma's: rekenblad			
86.	onder begeleiding een rekenblad exploreren;	Opbouw en structuur van een rekenblad: indeling van het scherm en helpfunctie	
87.	de meest voorkomende basishandelingen van een rekenblad doelmatig toepassen.	Basishandelingen: eenvoudige formules (+, -, x, :), eenvoudige tabel, eenvoudige grafiek	

4. Minimale materiële vereisten

De lessen gaan door in een lokaal waar activerende werkvormen en het gebruik van ICT mogelijk zijn.

In het lokaal is er projectiemogelijkheid en zijn er computers/laptops/tablets/... beschikbaar met internetverbinding. Deze computers/laptops/tablets/... zijn voorzien van toepassingsprogramma's zoals tekstverwerking, presentatiesoftware en rekenblad.